

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора Романовської Людмили Іванівни
на дисертацію Рябової Юлії Миколаївни «Підготовка майбутніх соціальних
працівників до професійної діяльності в багатонаціональному
середовищі», представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дослідження визначається потребою суспільства в утворенні нової генерації соціальних працівників, здатних до ефективної професійної діяльності в умовах багатонаціонального середовища, оскільки наразі для України важливим є налагодження позитивних стосунків між представниками різних національностей і культур, попередження і профілактика міжетнічних конфліктів, формування у майбутніх фахівців культури спілкування, етнічної толерантності, поваги до інших способів життя, віросповідань, традицій. Успішність діяльності фахівця соціальної роботи в багатонаціональному середовищі пов'язана зі сформованістю в нього вмінь регулювати міжкультурні відносини, забезпечувати умови для розвитку особистості та використовувати соціокультурні знання й навички комунікативної поведінки в процесі спілкування з представниками різних національностей та соціальних груп.

Дисертація Ю.М.Рябової, присвячена визначенню, теоретичному обґрунтуванню й експериментальній перевірці педагогічних умов підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі, має логічну й послідовну структуру, повністю охоплюючи основні елементи досліджуваної проблеми: у трьох розділах та дев'яти підрозділах висвітлено теоретичні засади, основні етапи проведеного дослідження, зміст експериментальної роботи, схарактеризовано критерії, показники та рівні готовності майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі; розроблено й теоретично обґрунтовано модель підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи в багатонаціональному середовищі; обґрунтовано наукові положення й отримані результати, зроблено висновки. Ґрунтовна теоретична основа та адекватні методи наукового дослідження дозволили автору вирішити поставлені завдання та отримати вагомий науковий результат. Способи вирішення поставлених завдань уможливили досягнення мети дослідження.

Вагомим здобутком автора вважаємо виявлення компонентів, критеріїв, показників рівня готовності майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі; наукове обґрунтування та реалізація педагогічних умов підготовки майбутніх соціальних працівників, розроблена й експериментально перевірена модель та методика підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи в

багатонаціональному середовищі. Важливим для розвитку педагогічної науки є також визначення сутності понять «підготовка до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі», «професійна діяльність соціального працівника», «професійна діяльність в багатонаціональному середовищі», «багатонаціональне середовище» та вирішення проблеми іншомовної підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі.

Значним внеском дисертантки у вирішення проблеми підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності є дослідження нею багатонаціонального середовища як реалії сучасного українського суспільства, що базується на регіональному аспекті, а саме, на прикладі Миколаївської області. Регіональний аспект соціальної роботи в багатонаціональному середовищі охоплює сукупність соціальних, культурних, духовних умов, які оточують людину, впливають на формування її мислення та самоізнання, життєву позицію та спосіб життя, соціальну активність, цінності та традиції, притаманні конкретному регіону.

Заслуговує на увагу практичне значення дослідження, що полягає у створенні методики підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності та її впровадження в освітній процес на основі розробленого навчально-методичного супроводу: методичних рекомендацій «Іншомовна підготовка майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі», спрямованого на фахову підготовку здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Соціальна робота».

Результати наукового пошуку Ю.М.Рябової висвітлено в 15 одноосібних публікаціях автора, з них 8 – статті у фахових виданнях, 2 з яких – у міжнародних виданнях, 6 – матеріали та тези конференцій, 1 – методичні рекомендації.

Сформована автором джерельна база дослідження, що містить 305 позицій, з яких 30 – іноземною мовою, свідчить про високий ступінь інформативності та аналітичного рівня виконаної роботи.

Відзначаючи позитивні напрацювання та здобутки дисертантки під час вирішення досліджуваної проблематики, вважаємо за доцільне звернути увагу на певні недоліки та дискусійні моменти:

1. Дисертаційне дослідження значно б виграло, якби дослідниця приділила більше уваги сучасним підходам до навчання, оскільки з усього різноманіття підходів у роботі згадуються лише три: особистісно-діяльнісний, культурологічний та компетентнісний.
2. У параграфі 1.3 здобувачка висвітлює сутність наукової дефініції «підготовка до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі». У нашому баченні цей теоретичний матеріал доцільно подати в більш узагальненому вигляді в табличному варіанті. Це дозволило б уникнути зайвої описовості та сприяло б чіткому визначенню специфіки підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі.

3. Позитивно оцінюючи факт визначення педагогічних умов підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі вважаємо, що у третьому розділі у процесі аналізу експериментальної перевірки ефективності запропонованих педагогічних умов, вартувало більш детально розкрити механізм їх упровадження.
4. На нашу думку, дослідниці бажано було б окреслити перспективи розвитку волонтерського руху в громаді на підтвердження третьої педагогічної умови.
5. Було б доцільним надати більшій уваги характеристиці методичних рекомендацій підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі, про які йдеться у висвітленні практичного значення дослідження.
6. Вважаємо, що третій розділ дисертаційного дослідження депо переважаний таблицями і рисунками, які доцільніше було б помістити в додатках.

Водночас, зроблені зауваження і побажання не мають рекомендаційний характер і суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації.

У цілому дисертація Ю.М.Рябової є завершеним самостійним дослідженням, вагомим внеском дослідниці в теорію та практику підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі.

Дисертаційне дослідження Ю.М.Рябової має наукову новизну, теоретичну та практичну значущість, відповідає вимогам „Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника” від 24 липня 2013 р. за № 567, а її автор Рябова Юлія Миколаївна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

10 червня 2016 р.

Офіційний опонент:

Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної роботи і
соціальної педагогіки Хмельницького
національного університету

Романовська Л.І.

Підпис Романовської Л.І. засвідчує:
Перший проректор,
проректор з науково-педагогічної та
наукової роботи,
доктор економічних наук, професор

Войнаренко М.П.